Univerzita Karlova v Praze Matematicko-fyzikální fakulta

BAKALÁRSKA PRÁCA

Tomáš Novella

Grid-Based Path Planning

Katedra teoretické informatiky a matematické logiky

Vedúci bakalárskej práce: Mgr. Tomáš Balyo

Študijný program: Informatika

Študijný obor: Obecná informatika

Rád by som poďakoval predovšetkým vedúcemu práce Mgr. Tomášovi Balyovi

za vedenie práce, námietky a pripomienky a konzultácie.

Ďalej by som rád poďakoval Mgr. Martinovi Marešovi za konzultácie ohľadom teórie grafov.

Prehlasujem, že som túto prá citovaných prameňov, literatú		
Beriem na vedomie, že sa na m zo zákona č. 121/2000 Sb., au točnosť, že Univerzita Karlova o použití tejto práce ako škols	torského zákona a v platno a v Prahe má právo na uza	om znení, obzvlášť sku- vretie licenčnej zmluvy
V dne	Podpis autora	

Názov práce: Grid-Based Path Planning
Autor: Tomáš Novella
Katedra: Katedra teoretické informatiky a matematické logiky
Vedúci bakalárskej práce: Mgr. Tomáš Balyo, Katedra teoretické informatiky a matematické logiky
Abstrakt:
Kľúčové slová:
Title: Grid-Based Path Planning
Author: Tomáš Novella
Department: Department of Theoretical Computer Science and Mathematical Logic
Supervisor: Mgr. Tomáš Balyo, Department of Theoretical Computer Science and Mathematical Logic
Abstract:
Keywords:

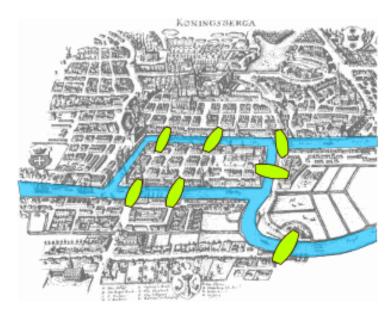
Obsah

\mathbf{U}^{\cdot}	Uvod				
Ι	Aı	nalýza problému	9		
1	Zad	lanie problému a cieľové požiadavky	10		
-	1.1	Úvodné definície a značenia	10		
	1.2	Mriežkový graf	11		
	1.3	GPPC: Grid-Based Path Planning Competition	12		
	1.5	1.3.1 Špecifiká súťaže, limity	12		
		1.3.2 Kritériá súťaže, hodnotenie programov	13		
2	Pre	ehľad algoritmov	1 4		
	2.1	Kritériá efektivity algoritmu	14		
	2.2	Dijkstrov algoritmus	14		
	2.2	2.2.1 Zložitosť	15		
		2.2.2 Halda na mriežkovom grafe	16		
		2.2.3 Popis haldy	16		
	2.3	A*	18		
	۷.ئ				
		2.3.1 Heuristická funkcia	19		
II	Iı	mplementácia	22		
3	Súť	ažný algoritmus	23		
	3.1	Mriežkový graf bez prekážok			
	3.2	Hľadáme obdĺžniky	24		
	0.2	3.2.1 Proporcie obdĺžnikov	24		
		3.2.2 Nájdenie najväčšej jednotkovej podmatice	$\frac{2}{2}$		
		5.2.2 Ivajdeme najvacsej jednotkovej podmatice			
4		tovanie a výsledky	27		
	4.1	TZ *1.7 * 7	27		
		Kritériá a popis testovania	21		
		Kriterià a popis testovania	$\frac{27}{27}$		
		4.1.1 Vstupné dáta	27		
		4.1.1Vstupné dáta4.1.2Testovacie kritériá4.1.3Testované algoritmy	27 27 27		
		4.1.1Vstupné dáta4.1.2Testovacie kritériá4.1.3Testované algoritmy	27 27		
Zá	áver	4.1.1 Vstupné dáta 4.1.2 Testovacie kritériá 4.1.3 Testované algoritmy 4.1.4 Kompilácia	27 27 27 27		
	íver	4.1.1 Vstupné dáta 4.1.2 Testovacie kritériá 4.1.3 Testované algoritmy 4.1.4 Kompilácia	27 27 27 27 27		

\mathbf{A}	T-maps — užívateľská dokumentácia				
	A.1	Popis programu T-maps	32		
	A.2	Formát vstupu a výstupu	32		
	A.3	Vykreslenie znakovej matice	32		
	A.4	Vykreslenie dátového súboru	33		
	A.5	Ukážky programu	33		
B T-maps — programátorská dokumentácia					
	B.1	Architektúra aplikácie	35		
	B.2	Kľúčové funkcie aplikácie	35		

$\mathbf{\acute{U}vod}$

Slávna Eulerova úloha siedmych mostov v Kaliningrade [1] sa považuje za prvú prácu, ktorá zaviedla teóriu grafov. Úlohou je prejsť po týchto siedmych mostoch tak, aby sme po každom prešli práve raz.

Obr. 1: Sedem mostov v Kaliningrade, http://en.wikipedia.org/wiki/Seven_Bridges_of_K%C3%B6nigsberg

Od tej doby sa využitie teórie grafov značne rozšírilo a v dnešnej dobe patrí medzi významné a rozpracované teórie. V modernej dobe je jedným z jej najdôležitejších problémov hľadanie najkratšej cesty. Najčastejšie sa s nimi stretávame pri plánovaní trasy v GPS navigácii. Medzi najvýznamnešie práce považujeme práce od Dijkstru [2] a Floyd-Warshalla [3].

So začiatkom fenoménu počítačových hier a umelej inteligencie sa do povedomia dostal špeciálny typ grafu – mriežkový graf, využívaný ako herná mapa. V hrách často trebalo nájsť cestu pre počítačom ovládanú postavičku z miesta A do miesta B. Nakoľko je väčšina hier komerčná, algoritmy využívané v hrách boli a sú taktiež komerčné. Dôsledkom toho nie sú verejne publikované a porovnané rôzne prístupy a algoritmy na vyhľadávanie najkratších ciest v mriežkových mapách. A keď už aj sú, tak práce používajú rôzne mapy na bechmarking a teda neexistuje žiadna globálna porovnávacia štúdia týchto prístupov.

Súťaž *Grid-Based Path Planning Competition* [9] sa snaží tento problém vyriešiť tým, že porovnáva rôzne algoritmy na veľkej množine máp použitých v známych počítačových hrách a vyhodnocuje ich úspešnosť v rámci viacerých kategórií.

Cieľom tejto práce je spraviť prehľad doterajších prístupov k tomuto problému a prispieť vlastným algoritmom do sútaže a niekoľkými vylepšeniami k doterajším prístupom hľadania najkratšej cesty na mriežkových grafoch.

V prvej kapitole si zavedieme kľúčové termíny a popíšeme problém formálne. Na konci kapitoly spomenieme súťaž, ktorej sa daný algoritmus zúčastnil. Druhá kapitola je zameraná na vytvorenie prehľadu kľúčových algoritmov používaných na riešenie problému.

V tretej kapitole navrhneme vlastné riešenie založené na poznatkoch popísaných v druhej kapitole s pridaním vlastných vylepšení.

Vo štvrtej kapitole toto riešenie porovnáme s dosavadnými.

Práca obsahuje dve prílohy: stručnú užívateľskú a programátorskú dokumentáciu programu T-maps, ktorý slúži na grafické zobrazenie mriežkového grafu.

Časť I Analýza problému

1. Zadanie problému a cieľové požiadavky

1.1 Úvodné definície a značenia

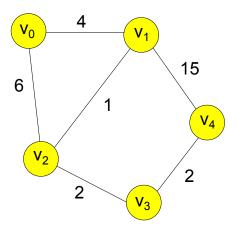
Na začiatok si zaveď me niektoré dôležité pojmy z teórie grafov. Úlohu so všetkými jej špecifikami si ozrejmíme v nasledujúcich podkapitolách.

Definícia 1. Graf G je usporiadaná dvojica (V, E), kde V označuje množinu vrcholov(vertices) a $E \subseteq V \times V$ označuje množinu hrán (edges). Značíme G = (V, E).

Poznámka 1. Hrana je jednoznačne určená dvojicou vrcholov.

Definícia 2. Ohodnotený graf (G, w) je graf s spolu s reálnou funkciou (tzv. ohodnotením) $w : E(G) \to \mathbb{R}$, kde w je funkcia, ktorá každej hrane priradí reálne číslo takzvanú dĺžku, alebo hodnotu hrany.

Ukážka obecného ohodnoteného grafu je na obrázku 1.1.

Obr. 1.1: Ohodnotený graf

Pri hľadaní najkratšej cesty v grafe pracujeme s pojmamy, ako sú cesta a najkratšia cesta.

Definícia 3. Cesta P z vrcholu v_0 do vrcholu v_n v grafe G je postupnosť $P = (v_0, e_1, v_1, \ldots, e_n, v_n)$, pre ktorú platí $e_i = \{v_{i-i}, v_i\}$ a taktiež $v_i \neq v_j$ pre každé $i \neq j$.

Všimnime si, že na ceste nenavštívime žiaden vrchol dvakrát a teda cesta neobsahuje kružnice.

Definícia 4. Dĺžka cesty P z vrcholu v_0 do vrcholu v_n v ohodnotenom grafe (G, w) je súčet dĺžok hrán, ktoré sa na ceste nachádzajú.

Samozrejme, medzi dvoma vrcholmi môže existovať viacero ciest.

Definícia 5. Najkratšia cesta P z vrcholu v_0 do vrcholu v_n v ohodnotenom grafe (G, w) je cesta z vrcholu v_0 do vrcholu v_n s najmenšou dĺžkou.

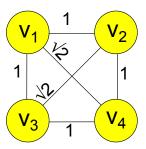
1.2 Mriežkový graf

Keď sme si už zaviedli kľúčové pojmy, prejdime k samotnému zadaniu úlohy. Ako sme už spomínali, problém budeme riešit na tzv. mriežkových grafoch. Čo je mriežkový graf a v čom sa od obecného grafu odlišuje?

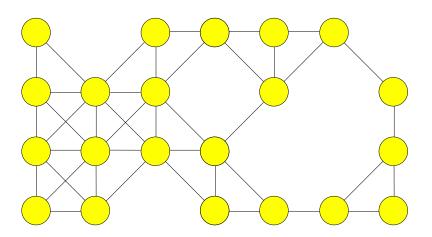
V hernej praxi predstavuje mriežkový graf mapu hracej plochy, s ktorou sa stretávame v najrôznejších hrách, ako je Warcraft, Startcraft, Dragon Age [10] a podobne.

Ide o špeciálny a dosť obmedzený typ grafu. Vizuálne si ho môžme predstaviť ako konečný graf v ktorom sú vrcholy rozostúpené v tvare mriežky a hrana je stále medzi dvojicami susedných vrcholov vo všetkých ôsmych smeroch. Dĺžka vodorovnej alebo zvislej hrany je 1 a dĺžka šikmej hrany je $\sqrt{2}$.

Poznámka 2. Mriežkový graf patrí medzi riedke grafy, pretože má veľmi malý počet hrán (lineárny od počtu vrcholov).

Obr. 1.2: Mriežkový graf 2x2

Obr. 1.3: Mriežkový graf bez označenia vrcholov a dlžok hrán

Zadefinujme si teraz mriežkový graf formálne.

Definícia 6. Mriežkový graf rozmerov $m \times n$ je ohodnotený graf s ohodnotením w s m*n vrcholmi očíslovanými od $v_{1,1}$ až po $v_{m,n}$ s priamymi hranami j v tvare $\{v_{a,b}, v_{a,b+1}\}, \{v_{a,b}, v_{a+1,b}\}, kde$ w(j) = 1 a šikmými hranami s v tvare $\{v_{a,b}, v_{a+1,b+1}\}, \{v_{a,b}, v_{a-1,b+1}\}, kde$ $w(s) = \sqrt{2}$.

Poznámka 3. Mriežkový graf sa dá reprezentovať ako matica $m \times n$ nad telesom \mathbb{Z}_2 , kde jednotky predstavujú miesta, kde sú predstavujú vrcholy.

Poznámka 4. Konkrétny vrchol $v_{x,y}$ sa dá taktiež popísať jedným čislom c := x * n + y, kde n je počet stĺpcov matice.

Príklad 1. Mriežkový graf rozmerov 2 × 2 s vyznačenými dĺžkami hrán vidíme na obrázku 1.2. Príklad mriežkového grafu 4 × 7 je na obrázku 1.3. Príklad jeho maticovej reprezentácie je na obrázku 1.4.

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

Obr. 1.4: Maticová reprezentácia mriežkového grafu

1.3 GPPC: Grid-Based Path Planning Competition

Algoritmus navrhnutý a naprogramovaný v tejto práci bol zaradený do súťaže **GPPC**, ktorá sa koná približne raz ročne.

1.3.1 Špecifiká súťaže, limity

Mriežkové grafy budú mať rozmery maximálne 2048 × 2048. Súťaž bude rozdelená do dvoch fáz — fázy predspracovania grafu (pre-processing) a fázy testovania. Na predspracovanie grafu bude vyhradený čas maximálne 30 minút a program si svoje dáta uloží na disk do súboru o veľkosti maximálne 50MB. Potom vo fáze testovania budé dostávať požiadavky na nájdenie najkratšej cesty. Úlohou je naimplementovať interface zobrazený na obrázku 1.5.

Funkcia *PreprocessMap* má za úlohu predspracovať mriežkový graf a vytvoriť si pomocné dátové štruktúry podľa predpísaných limitov. Jej prvým argumentom je samotný mriežkový graf predaný ako zlinearizovaná matica, ktorú bolo vidieť

```
struct xyLoc
{
    int x;
    int y;
};

void PreprocessMap(std::vector<bool> &bits, int width, int height
    , const char *filename);

void *PrepareForSearch(std::vector<bool> &bits, int width, int
    height, const char *filename);

bool GetPath(void *data, xyLoc s, xyLoc g, std::vector &path);
```

Obr. 1.5: Interface, ktorý treba naimplementovať

na obrázku 1.4. Ďalšími argumentami sú rozmery grafu, keď že z jednorozmernej reprezentácie nie sú odvoditeľné. Posledným argumentom je názov súboru, do ktorého sa pomocné dátové štruktúry uložia.

Funkcia *PrepareForSearch* slúži na načítanie dát z vytvoreného súboru. Argumenty má rovnaké, ako predošlá funkcia. Štvrtý argument dodáva názov súboru, z ktorého sa pomocné dáta načítajú. Funkcia po načítaní dát skonštruuje dátové štruktúry a vráti na nich smerník.

Tento smerník prevezme v prvom argumente funkcia GetPath, ktorá slúži na nájdenie najkratšej cesty. Jej ďalšími argumentami sú súradnice počiatočného a koncového bodu, pre ktoré sa bude hľadať cesta a posleným argumentom je referencia na vektor, do ktorého sa samotná cesta uloží. Funkcia vracia hodnotu typu boolean na základe toho, či už vypočítala istý úsek a chce vrátiť cestu. Zíde sa napríklad, keď treba vrátiť čo najrýchlejšie aspoň prvých k krokov cesty (viď. Kritériá, sekcia 1.3.2).

1.3.2 Kritériá súťaže, hodnotenie programov

Na algoritmus môžeme klásť rôzne požiadavky, ktoré si častokrát navzájom protirečia, preto programy posudzujeme poďla viacerých kritérií.

- Celkový čas na nájdenie cesty.
- Čas na nájdenie prvých 20 tich krokov.
- Dĺžka cesty (zohľadnená suboptimalita).
- Maximálny čas vrátenia hociktorej časti cesty.

Testovací počítač má 12 GB RAM pamäti a dva 2.4 Ghz Intel Xeon E5620 procesory.

2. Prehľad algoritmov

Na hľadanie najkratších ciest v grafe poznáme mnoho algoritmov, ktoré rozdeľujeme do týchto troch [4] skupín:

- Point To Point Shortest Path(P2PSP) hľadajú najkratšiu cestu medzi dvoma zadanými bodmi.
- Single Source Shortest Path(SSSP) pre daný vrchol v hľadajú najkratšiu cestu do všetkých vrcholov grafu.
- All Pairs Shortest Path (APSP)- skúmajú najkratšiu cestu medzi všetkými dvojicami vrcholov.

Tieto problémy sú na obecných grafoch NP-ťažké. Napriek tomu na mriežkových grafoch (kde sú vzdialenosti medzi vrcholmi vždy kladné) existujú algoritmy v polynomiálnom čase.

V práci budeme ďalej zaoberať riešením prvého problému (Point to Point Shortest Path).

V tejto kapitole popíšeme algoritmy, ktoré sú použiteľné na grafoch s nezápornými dĺžkami hrán.

2.1 Kritériá efektivity algoritmu

Na porovnanie efektivity algoritmou slúži v teoretickej informatike odhad asymptotickej složitosti [8]. Tento odhad je veľmi užitočný v teoretickej informatike a veľmi často algoritmus s lepšou zložitosťou je v praxi rýchlejší. Nie je to ale pravidlom a teda potrebujeme zaviesť ďalšie kritériá, ktoré presnejšie popíšu a porovnajú správanie algoritmov v praxi. Kritéria, podľa ktorých budeme porovnávať efektivitu algoritmov sú teda nasledovné:

- Asymptotická zložitosť.
- Počet navštívených vrcholov.
- Reálny čas behu algoritmu.

2.2 Dijkstrov algoritmus

Medzi základné algoritmy typu SSSP patrí Dijkstrov algoritmus [2] popísaný už v roku 1959. Miernu modifikáciu pôvodného algoritmu môžeme vidieť na (Algoritmus 1). Patrí medzi relaxačné algoritmy a zbehne korektne na grafoch s nezápornými hranami.

Pri hľadaní cesty z vrcholu s do vrcholu t prechádzame postupne vrcholy s neklesajúcou vzdialenosťou od s, až dokým sa nedostaneme k cieľovému vrcholu t.

Vrchol môže byť v jednom z troch stavov: NENAVŠTÍVENÝ, OTVORENÝ a ZATVORENÝ. Nenavštívený bude vrchol, do ktorého sme ešte ani nezačali

hľadať najkratšiu cestu. Vrchol je otvorený, keď sme našli najkratšiu cestu k nejakému jeho susedovi a vrchol je uzavretý, pokiaľ sme už k nemu našli najkratšiu cestu. V algoritme budeme používať minimovú haldu, ktorá vracia vrcholy s najmenšou vzdialenosťou. Vrchol sa po vložení do haldy automaticky otvára.

Na začiatku sú všetky vrcholy v stave NENAVŠTÍVENÝ a vložíme do haldy počiatočný vrchol. Postupne z haldy vyberáme vrcholy a po vybratí ich uzavrieme. Po vybraní otvoreného vrcholu prejdeme všetkých jeho neuzavretých susedov a pokiaľ sme k nim našli cestu kratšiu, ako bola dosiaľ nájdená, tak ich vložíme do haldy.

 ${\bf Algoritmus}~{\bf 1}$ Dijkstra: zisti vzdialenosť najkratšej cesty z vrcholu ssdo všetkých dostupných vrcholov

```
Vstup: graf G
\mathbf{V\acute{y}stup}: dlžková funkcia d obsahujúca najkratšie cesty z vrcholu s do vrcholov
 1: d(*) \leftarrow \infty
 2: stav(*) \leftarrow NENAVŠTÍVENÝ
 3: // pridám počiatok
 4: d(s) \leftarrow 0
 5: stav(s) \leftarrow OTVORENÝ
 6: Heap H
 7: Insert(H, s)
 8: while H not empty do
      // vyberieme v — najbližší otvorený vrchol
9:
10:
      v \leftarrow ExtractMin(H)
      while stav(v) \neq OTVORENÝ do
11:
         v \leftarrow ExtractMin(H)
12:
      end while
13:
14:
      stav(v) \leftarrow UZAVRETY
      // zrelaxujeme vrchol v
15:
      for all e, e = (v, u) do
16:
         if d(u) > d(v) + l(v, u) then
17:
           Insert(H, v)
18:
           stav(u) \leftarrow \text{OTVORENÝ}
19:
           d(u) \leftarrow d(v) + l(v, u)
20:
         end if
21:
      end for
22:
23: end while
```

Veta 1. V dijkstrovom algoritme uzatvárame každý dosiahnuteľný vrchol práve raz.

 $D\hat{o}kaz$. Napríklad [4].

2.2.1 Zložitosť

Každý vrchol vložíme do haldy maximálne deg(v)-krát (v najhoršom prípade postupne vyberáme z haldy jeho susedov a cez každého nasledujúceho suseda

vedie kratšia cesta k vrcholu v – teda ho stále pridáme znovu). Počet všetkých vložení bude teda rádovo $O(\sum_v deg(v)) = O(m)$. Zo štruktúry môžme vybrať maximálne toľko prvkov, koľko sme tam vložili a teda aj volania ExtractMin trvajú O(m).

Algoritmus zbehne v čase $O(mT_i + mT_e)$, kde T_i odpovedá času na vloženie prvku a T_d odpovedá času na vybranie najmenšieho prvku.

To znamená, že zložitosť algoritmu závisí od zložitosti operácií Insert a ExtractMin. Na riedke grafy je obecne v praxi najvýhodnejšie použiť binárnu haldu, ktorej obe operácie trvajú $O(\log n)$ a celkový čas je $O(m\log n)$ Prehľad štruktúr aj so zložitosťami operácií Insert a ExtractMin sa nachádza napr. v [4].

2.2.2 Halda na mriežkovom grafe

Nakoľko mriežkový graf je veľmi špeciálny typ grafu, vieme niektoré jeho vlastnosti využiť na to, aby sme vytvorili štruktúru, ktorá zvládne obe operácie v konštantnom čase.

Na konštrukciu tejto štruktúry (viď. [11]) budeme potrebovať nasledujúcu vetu.

Veta 2. Pokial' sme v Dijkstrovom algoritme uzavreli vrchol u so vzdialenosťou d(u) a najkratšia hrana v grafe má dĺžku ϵ , tak môžme taktiež uzavrieť všetky vrcholy v so vzdialenosťami $d(v) \in (d, d + \epsilon)$.

 $D\hat{o}kaz$. Do haldy vieme pridávať len vrcholy so vzdialenosťami aspoň $d+\epsilon$ (kratšia hrana tam už nie je), ale tie už cestu k vrcholom so vzdialenosťami $d_v \in (d, d+\epsilon)$ skrátiť nemôžu.

Dôsledok 1. Keď uzavrieme vrchol so vzdialenosťou d_u , môžme uzavrieť aj vrcholy vo vzdialenosťami menšími, ako $d_u + \epsilon$ pričom poradie je nezávislé od skutočnej vzdialenosti vrcholov.

Príklad 2. Dĺžka ϵ najkratšej hrany v mriežkovom grafe je 1. Je to dĺžka akejkoľvek vodorovnej, alebo zvislej hrany. Keď teda uzavrieme vrchol so vzdialenosťou d(u), môžme uzavrieť aj vrcholy so vzdialenosťami menšími, ako je d(u) + 1 a to v ľubovoľnom poradí.

Tieto veci vieme výborne využiť pri konštrukcii štruktúry zvanej *priehradková halda*. Tá, využijúc vyššie uvedenú vetu, uzatvára a pridáva vrcholy bez porušenia akejkoľvek konzistencie behu algoritmu.

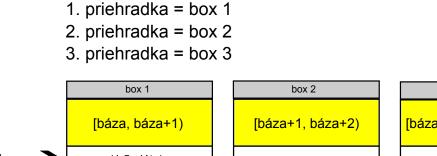
2.2.3 Popis haldy

Najprv popíšeme fungovanie haldy a graficky znázorníme jej operácie. Neskôr dokážeme, že keď túto haldu použijeme v Dijkstrovom algoritme, tak nám bude vracať korektné výsledky.

Majme haldu s tromi priehradkami (nazvime ju BucketHeap), pričom rozsah jednej priehradky je ostro menší, ako 1. Prvá priehradka uchováva prvky s rozsahom vzdialeností [b,b+1), druhá [b+1,b+2) a tretia $[b+2,b+1+\sqrt{2})$ pre danú bázu b. Pre jednoduchšiu implementáciu $b \in \mathbb{N}$. Operácia push((dist,data)) vloží

do haldy prvok so vzdialenosťou dist s pomocnými dátami data. Operácia pop() vracia ľubovoľný element z prvej priehradky. Pre jednoduchšiu implementáciu budeme mať na začiatku smerník na prvý prvok prvej priehradky a po vyhodení najmenšieho prvku tento smerník jednoducho inkrementujeme, kým to bude možné. Keď už v prvej priehradke nezostane žiaden prvok a zavoláme operáciu pop(), vykoná sa nasledujúca vec: druhú priehradku presunieme na miesto prvej, tretiu na miesto druhej a prvú dáme namiesto tretej.

Ilustrujme si to na obrázkových príkladoch. Príklad troj-priehradkovej haldy vidíme na obrázku 2.1. Halda uchováva premennú *baza*, ktorá definuje bázu od ktorej sa rozsahy priehradok odvíjajú. Okrem nej, uchováva tri smerníky na tri po sebe idúce priehradky priehradky a smerník na vrchol haldy, zvaný *top*.

báza = 1

[báza, báza+1)

(1.5, dáta)

(2.97, dáta)

(2.0, dáta)

(2.6, dáta)

(2.6, dáta)

(3.10, dáta)

(3.09, dáta)

box 3

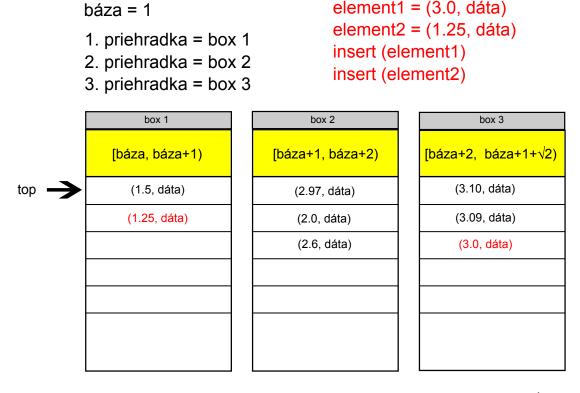
Obr. 2.1: Priehradková štruktúra s niekoľkými prvkami.

Pridanie dvoch prvkov je znázornené na obrázku 2.2. Priehradka, do ktorej má byť prvok s danou vzdialenosťou vložený sa vypočíta podľa vzorca: $\lfloor vzdialenost Prvku-baza+1 \rfloor$.

Zmazanie prvku vidíme na obrázku 2.3. Celé zmazanie spočíva v inkrementácii ukazovateľa na vrch priehradky.

Pokiaľ sa v priehradke nachádza jediný prvok a ten chceme vybrať, tak nám inkrementácia premennej top v priehradke nepostačí. Musíme prehodiť priehradky. Druhú priehradku presunúť na miesto prvej, tretiu na miesto druhej a prvú umiestniť nakoniec. Viď obrázok 2.4. Nakoniec musíme zvýšit bázickú vzdialenosť. Zmena poradia týchto priehradok sa samozrejme uskutočňuje cez prehodenie smerníkov. Keďže máme konštatný počet priehradok, tak aj táto operácia trvá konštantný čas.

Veta 3 (korektnosť priehradkovej štruktúry). *Dijkstrov algoritmus používajúci haldu BucketHeap vráti korektné najkratšie vzdialenosti do vrcholov grafu.*

Obr. 2.2: Priehradková štruktúra po vložení dvoch vrcholov so vzdialenosťami 1.25 a 3.0. Prvky sa vkladajú stále na koniec priehradok.

 $D\hat{o}kaz$. Rozsah každej priehradky je ostro menší, ako 1. To znamená, že podľa vety 2 a príkladu 2 operácia pop() vracia prvky v poradí, ktoré nepokazí chod algoritmu.

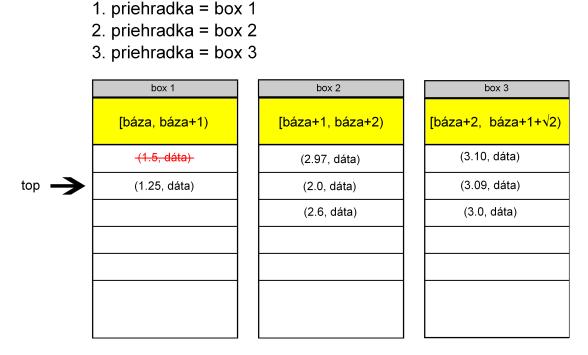
Treba ešte dokázať, že tri priehradky postačujú. To je zrejmé, pretože keď vyberieme vrchol z prvej priehradky, tak jeho vzdialenosť je v rozsahu [b,b+1). Keď prechádzame jeho susedné vrcholy, tak najdlhšia hrana je $\sqrt{2}$ a teda vzdialenosť k najvzdialenejšiemu susednému vrcholu je ostro menšia, ako $b+1+\sqrt{2}$, čo sa zmestí to intervalu poslednej priehradky.

2.3 A*

Ďalší algoritmus, ktorým sa budeme zaoberať je algoritmus A* [5] prvykrát popísaný v roku 1968.

Tento algoritmus vychádza z Dijkstrovho algoritmu a je mu veľmi podobný. Hlavný rozdiel medzi týmito algoritmami je, že kým Dijkstrov algoritmus vyberá z haldy vrcholy s neklesajúcou vzdialenosťou d(v) od počiatku, tak algoritmus A^* vyberá prvky s neklesajúcou vzdialenosťou f(v) := d(s,v) + h(v,t), kde h(v,t) značí heuristickú funkciu, ktorá je dolným odhadom vzdialenosti od vrcholu v do cieľa t. Obrátene, Dijkstrov algoritmus si vieme predstaviť ako algoritmus A^* , kde $\forall v \in G : h(v,t) = 0$.

Použitá heuristická funkcia má dopad na počet prehľadaných vrcholov a teda do zásadnej miery ovplyvňuje výkon algoritmu.

pop()

Obr. 2.3: Vybranie prvku — prvok na ktorý ukazuje smerník v prvej priehradke a inkrementujeme ho.

2.3.1 Heuristická funkcia

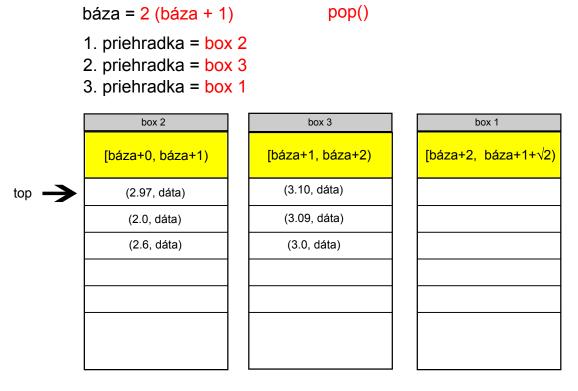
báza = 1

Heuristická funkcia nemôže byť ľubovoľná. Funkcia musí predstavovať tzv. *prípustný potenciál*. Podrobnejší popis sa nachádza napr. na [4] [6] [7]. Ďalej sa budeme venovať len funkciám, ktoré túto podmienku splňujú.

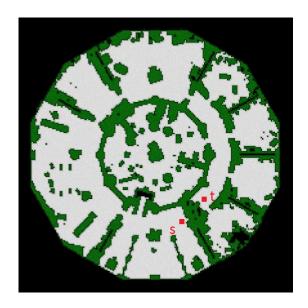
Najčastejšie heuristické funkcie sú tieto:

- Euklidovská vzdialenosť.
- Trojuholníková nerovnosť, tzv. landmarks.

Euklidovská vzdialenosť Euklidovská vzdialenosť je najjednoduchšie implementovateľná heuristická funkcia. Na väčšine jednoduchých grafov s malým počtom prekážok vracia dobré výsledky. Problém nastáva na grafoch, kde začiatok a koniec cesty sú geometricky blízko seba, hoci ich skutočná vzdialenosť je veľká. Príklad vidíme na obrázku 2.5. TODO?? pozor na blbe rozdelenie obdlznikov - ja to ratam aj cez sikme hrany atd atd

Obr. 2.4: Zmazanie posledného prvku prvej priehradky vedie k zmene poradia priehradok

Obr. 2.5: Mapa, na ktorej euklidovská heuristika zlyhá.

Landmarks a trojuholníková nerovnosť Nevýhoda použitia euklidovskej heuristickej funkcie je na obecných mapách zjavná. To motivovalo vymyslieť heuristiku, ktorá lepšie odráža vzdialenosti v grafe.

Jednou z týchto heuristík je počítanie dolného odhadu pomocou tzv. land-marks.

Landmarks sú vybrané vrcholy v grafe, z ktorých je následne prepočítaná najkratšia vzdialenosť do všetkych ostatných vrcholov grafu.

Kedže jeden prechod grafu vieme Dijkstrovým algoritmom s priehradkami

vykonať za lineárny čas, predpočítanie k landmarkov trvá O(kn), kde n značí počet vrcholov grafu.

TODO?? ako to funguje...

Možnosti voľby landmarkov Pri voľbe landmarkov sú dva faktory: počet a rozmiestnenie.

Príklad 3 (na počte záleží). *Pokiaľ zvolíme málo landmarkov, tak dolný odhad nebude presný. Pokiaľ ich zvolíme priveľa, tak prepočet vzdialenosti cez každý landmark pre každý vrchol zaberie veľa času.*

Príklad 4 (na rozmiestnení záleží). Pokiaľ zvolíme všetky landmarky hneď pri sebe, tak heuristika nám nebude vraciať dostatočne presné dolné odhady na vzdialenosť vrcholov, ktoré sú ďaleko od landmarkov.

TODO??potencialy euklid landmarks landmark selection priblem s priehrad-kami

Časť II Implementácia

3. Súťažný algoritmus

Súťažný algoritmus bude využívať poznatky popísané v predošlej kapitole. Navyše zavedieme koncept tzv. *mriežkového grafu bez prekážok*, ktorý umožní mierne zrýchliť výkon algoritmu v mnohých prípadoch, väčšinou však pri trasách, kde počiatočný a koncový bod ležia relatívne "blízko seba".

3.1 Mriežkový graf bez prekážok

Nie všetky najkratšie cesty musia obchádzať veľa prekážok. V mnohých prípadoch neleží medzi počiatočným a koncovým bodom žiadna prekážka, a teda cesty sú veľmi priamočiare. To sa pokúsime využiť na zlepšenie výkonu algoritmu. Pre ľahšie vyjadrovanie si zaveď me definíciu mriežkového grafu bez prekážok.

Definícia 7. Mriežkový graf je bez prekážok pokiaľ medzi každými dvoma susednými vrcholmi existuje hrana.

Kvôli lepšej prehľadnosti s stručnosti budeme mriežkový graf bez prekážok nazývať aj *obdĺžnik*. Intuitívne, kvôli jeho vizuálnej predstave. Jeho obsahom bude počet vrcholov patriacich to tohto obdĺžniku.

Majme mriežkový graf bez prekážok a hľadajme najkratšiu cestu medzi bodmi $s=(x_s,y_s),t=(x_t,y_t)$. V tomto prípade vieme nájsť najkratšiu cestu veľmi jednoducho.

Algoritmus 2 Nájdi najkratšiu cestu medzi dvoma bodmi s a t na mriežkovom grafe bez prekážok

```
Vstup: s = (x_s, y_s), t = (x_t, y_t)
Výstup: path
 1: path.append((x_s, y_s)) {pridám počiatok}
 2: while x_s \neq x_t \lor y_s \neq y_t do
       if x_s < x_t then
 3:
          x_s \leftarrow x_s + 1
 4:
       else if x_s > x_t then
 5:
 6:
          x_s \leftarrow x_s - 1
       end if
 7:
       if y_s < y_t then
 8:
 9:
         y_s \leftarrow y_s + 1
       else if y_s > y_t then
10:
          y_s \leftarrow y_s - 1
11:
       end if
12:
13:
       path.append((x_s, y_s))
14: end while
```

Jednoducho povedané: keď sa počiatočný a koncový bod líšia v jednej súradnici, tak sa posúvame priamočiaro, keď sa líšia v oboch, tak sa posúvame šikmo.

Pokiaľ si zadefinujeme $dx := |x_t - x_s|$ a $dy := |y_t - y_s|$, tak počet vrcholov, ktorými cesta prechádza vieme zhora odhadnúť, ako $\max(dx, dy)$. Jej vzdialenosť

vieme zistiť v čase $O(\max(dx, dy))$ Na zistenie vzdialenosti v každom kroku nám postačí konštantná pamäť.

Pokiaľ sa počiatočný a koncový bod cesty nachádza v jednom obdĺžniku, tak vieme pomocou tohto algoritmu veľmi rýchlo nájsť najkratšiu cestu. Jediným problémom ostalo rozdeliť mriežkový graf na tieto obdĺžniky.

3.2 Hľadáme obdĺžniky

Našou snahou je dekomponovať mriežkový graf do obdĺžnikov tak, aby bola čo najväčšia pravdepodobnosť toho, že dva náhodne zvolené body (začiatok a koniec) ležia v jednom obdĺžniku. Čiže aby sa dalo toto zrýchlené hľadanie najkratšej cesty použiť v najväčšom možnom počte prípadov.

3.2.1 Proporcie obdĺžnikov

Dôležitou otázkou je, na akých vlastnostiach obdĺžnikov záleží. Uvažujme nasledujúci motivačný príklad.

Príklad 5. Majme na mriežkovom grafe nájdené dva obdĺžniky, ktoré dovedna pokrývajú 10 vrcholov. Predstavme si tieto dva prípady. V prvom prípade prvý pokrýva 9 vrcholov, druhý 1. V druhom prípade obdĺžniky pokrývajú 6 vrcholov a 4 vrcholy. Chceme maximalizovať pravdepodobnosť toho, aby pri voľbe dvoch náhodných bodov boli obe body v rovnakom obdĺžniku.

Úlohu vieme zobecniť na klasickú pravdepodobnostno-optimalizačnú úlohu.

Príklad 6. Máme k ekvivalenčných tried na množine s n prvkami. Ako zvoliť ekvivalenčné triedy tak, aby pri voľbe dvoch náhodných prvkov bola pravdepodobnosť toho, že oba prvky budú v tej istej ekvivalenčnej triede čo najvyššia?

Poznámka 5. Ekvivalenčnú triedu predstavuje obdĺžnik a množinu predstavuje množina vrcholov grafu. Alternatívne sa môžeme na úlohu pozerať ako na problém farbenia n guličiek pomocou k farieb.

Zapíšme túto úlohu formálne. Majme n-prvkovú množinu $Prv = \{x_1, \ldots, x_n\}$, k-prvkovú množinu ekvivalenčných tried $Ek = \{ek_1, \ldots, ek_k\}$, veľkosť triedy $||ek_i||$ označme k_i a zaveďme funkciu $f \colon Prv \to Ek$ ktorá roztriedi prvky do ekvivalenčných tried.

Označme výberový priestor $\Omega = \{(x_a, x_b) | x_a, x_b \in Prv, a \neq b\}$ Udalosťou A_i nazveme jav, v ktorom oba prvky patria do tej istej ekvivalenčnej triedy ek_i , teda $A_i = \{(x_a, x_b) | x_a, x_b \in Prv, a \neq b, f(x_a) = f(x_b) = ek_i\}$. Jav $A = \bigcup_{i=1}^k A_i$ teda nastáva práve vtedy, keď oba vybrané prvky patria do rovnakej triedy.

Úlohou je navrhnúť funkciu f tak, aby pravdepodobnosť P[A] bola čo najvyššia. Keďže udalosti A_i sú nezlučiteľné, môžme písať $P[A] = P[\bigcup_{i \in Ek} A_i] = \sum_{i \in Ek} P[A_i]$.

Ak si pravdepodobnosť každého javu rozpíšeme, dostaneme $\sum_{i \in Ek} P[A_i] = \sum_{i=1}^k \frac{\binom{k_i}{2}}{\binom{|Prv|}{2}}$.

Keď že chceme nejak rozvrhnúť prvky v triedach ek_i , a menovateľ je konštanta, môžme ho vynechať.

Maximalizujeme hodnotu výrazu $\sum_{i=1}^k {k_i \choose 2} = \sum_{i=1}^k \frac{k_i!}{(k_i-2)!2!} = \sum_{i=1}^k \frac{k_i(k_i-1)}{2}$. Po vyškrtnutí konštanty a roznásobení sme dostali nasledujúcu optimalizačnú úlohu: maximalizovať $\sum_{i=1}^k k_i^2 - k_i$ za podmienok $\sum_{k=1}^k k_i = n$, kde $k_i \in \mathbb{N}_0$. Sumu si vieme rozpísať ako $\sum_{i=1}^k k_i^2 - k_i = \sum_{i=1}^k k_i^2 + \sum_{i=1}^k -k_i$ druhá suma sa nasčíta na -n, čo je konštanta, takže nám stačí maximalizovať $\sum_{i=1}^k k_i^2$.

Teraz nám už len zostáva použiť nerovnosť $(a+b)^2 \ge a^2 + b^2$ ktorá platí pre a, b > 0, z ktorej jasne vyplýva, že potrebujeme spraviť ľubovoľné k_i čo najväčšie a teda aj ekvivalenčné triedy musia byť čo najväčšie.

Potrebujeme teda nájsť obdĺžniky s najväčším možným obsahom. V programe tento problém rieši trieda Colorizator. Tá v grafe nájde najväčší obdĺžnik, a "ofarbí" ho jednou farbou. Na zvyšnom neofarbenom grafe znovu hľadá najväčší obdĺžnik a ofarbí ho inou farbou, atď. Farbenie skončí, keď obsah najväčsieho obdĺžnika je menší, ako 10.

Nájdenie najväčšej jednotkovej podmatice 3.2.2

Ako sme si v úvode povedali, mriežkovú mapu vieme reprezentovať ako maticu, čiže problém môžeme ekvivalentne zapísať ako problém hľadania najväčšej jednotkovej podmatice. Tento problém má riešenie v čase lineárnom od počtu vrcholov, takže nájdenie k najväčších jednotkových matíc trvá O(k*n), kde n je počet vrcholov matice.

Slovný popis algoritmu 3: V prvom prechode maticou si u každého vrcholu zapamätáme počet jedničiek naľavo od neho, vrátane daného vrcholu. Tento prechod trvá lineárny čas.

V druhom prechode algoritmus prejde zaradom všetky stĺpce zľava doprava Každý stĺpec prechádzame odhora nadol a zisťujeme, aký je najväčší obsah obdĺžnika, ktorého horný pravý roh je práve prechádzaný prvok. Pričom vy TO-DO??

TODO: pridaj obrazok mapy a jej dekompozicie opdla farieb

Algoritmus 3 Nájdenie najväčšej jednotkovej podmatice v matici mxn

```
Vstup: matica M rozmerov mxn nad telesom \mathbb{Z}_2
Výstup: pravý dolný roh podmatice aj s jej rozmermi
1: for all prvok p, p \in M do
      if p = 0 then
 2:
 3:
        nalavoOdPrvku(p) \leftarrow 0
 4:
      else
        nalavoOdPrvku(p) ← najdlhšia súvislá postupnosť jednotiek končiaca
 5:
        prvkom p
      end if
 6:
 7: end for
   for stĺpec s, s \in M do
      Vytvor nový zásobník dvojice čísel (riadok, nalavoOdPrvku)
9:
10:
      for riadok r, r \in M do
        p \leftarrow (s, r)
11:
        while Zásobník je neprázdny do
12:
          vyberiem prvok top z vrcholu zásobníka
13:
          if top.nalavoOdPrvku > nalavoOdPrvku(p) then
14:
             prvokZoZasobnika \leftarrow (top.r, s)
15:
             DlzkaSekvencie(prvokZoZasobnika) = r - prvokZoZasobnika.r
16:
          else
17:
             Vložím prvok prvok ZoZasobnika do zásobníka
18:
             break
19:
          end if
20:
        end while
21:
        Do zásobníka vložím dvojicu (r. nalavoOdPrvku(p))
22:
      end for
23:
24:
      // prešli sme stĺpec, teda skončíme
      while Zásobník je neprázdny do
25:
        vyberiem prvok top z vrcholu zásobníka
26:
        prvokZoZasobnika \leftarrow (top.r, s)
27:
        DlzkaSekvencie(prvokZoZasobnika) = m - prvokZoZasobnika.r
28:
      end while
29:
30: end for
```

4. Testovanie a výsledky

4.1 Kritériá a popis testovania

4.1.1 Vstupné dáta

Castým problémom pri vzájomnom porovnávaní algoritmov je nájsť testovaciu vzorku, ktorá mi otestovala beh algoritmu na širokej škále grafov. Ako bolo v úvode spomenuté, súťaž *Grid-Based Path Planning Competition* poskytuje množstvo máp rôznych typov a rozmerov, na ktorých sa algoritmy dajú testovať. Konkrétny popis typov máp sa nachádza v [10].

4.1.2 Testovacie kritériá

Testovacie kritéria sú podobné ako testovacie kritériá v súťaži. Odlišujú sa z dvoch dôvodov. TODO?? prvych 20 krokov je nezmysel + pridal som niektore veci navyse

- Počet prehľadaných vrcholov.
- Rýchlosť nájdenia cesty.

4.1.3 Testované algoritmy

Testovať budeme nasledujúce algoritmy:

- Dijkstrov algoritmus nad binárnou haldou.
- Dijkstrov algoritmus nad priehradkovou haldou.
- A* používajúc rôzny počet landmarkov.
- A* používajú optimálny počet landmarkov a obdĺžnikovú dekompozíciu.
- TODO?? nieco dalsie blablabla cudzie algoritmy zo sutaze

4.1.4 Kompilácia

Kód bude kompilovaný kompilátorom g++. Bude porovnaná rýchlosť behu programu pri kompilácii s direktívami g++ -march=native -O3, čo zaručuje maximálnu rýchlosť a efektivitu behu kódu.

4.1.5 Typy máp a ciest

Algoritmy budú testovane na troch mapách. Ich grafická reprezentácia je vytvorená v programe T-maps. Popis programu sa nachádza v prílohách A B.

(ASK?? poet prehladanych vrcholov nie je kriterium, ktore dokazem testovat na cudzich algoritmoch - musel by smo do nich zahat a pridavat tam funkciu, ktora to pocita - co mam robit? mam pocet vrcholov testovat len na mojich algoritmoch?)

Na porovnávanie využijeme benchmark TODO?? bibliografia styl - priezvisko,meno - alebo naopak???

Záver

Zoznam použitej literatúry

- [1] L. Euler. Solutio problematis ad geometriam situs pertinentis. Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae, 8:128–140, 1741.
- [2] E. W. Dijkstra. A note on two problems in connexion with graphs. Numerische Mathematik, 1(1):269–271, 1959.
- [3] R. W. Floyd. Algorithm 97: Shortest path. Commun. ACM, 5(6):345–, June 1962.
- [4] M. Mareš. Krajinou grafových algoritmů. ITI Series, Prague 2007. Dostupné z http://mj.ucw.cz/vyuka/ga/.
- [5] P. E. Hart, N. J. Nilsson, B. Raphael. Correction to a formal basis for the heuristic determination of minimum cost paths. *SIGART Bull.*, (37):28–29, December 1972.
- [6] A. V. Goldberg. Shortest Path Algorithms: Engineering Aspects. In Proc. ESAAC '01, Lecture Notes in Computer Science. Springer-Verlag, 2001.
- [7] A. V. Goldberg, C. Harrelson. Computing the Shortest Path: A* Search Meets Graph Theory. In Proc. 16th ACM-SIAM Symposium on Discrete Algorithms, pages 156–165, 2005.
- [8] J. Hartmanis, R. Stearns. On the computational complexity of algorithms. Transactions of the American Mathematical Society, vol. 117, 285–306, 1965.
- [9] N. Sturtevant. GPPC: Grid-Based Path Planning Competition, 2013. Dostupné z: http://movingai.com/GPPC/.
- [10] N. Sturtevant. Benchmarks for grid-based pathfinding. Transactions on Computational Intelligence and AI in Games, 4(2):144 148, 2012.
- [11] A. Goldberg, C. Silverstein. *Implementations of Dijkstra's Algorithm Based on Multi-Level Buckets*. Springer Berlin Heidelberg, 1997.
- [12] G. Krasner, S. Pope. A description of the Model-View-Controller user interface paradigm in the smalltalk-80 system. *Journal of Object Oriented Programming*, 1(3):26–49, 1988.

Prílohy

A. T-maps — užívateľská dokumentácia

A.1 Popis programu T-maps

Program T-maps načíta mriežkový graf vo forme znakovej matice a vykreslí ho. K danému grafu môže voliteľne načítať dátový súbor, ktorý obsahuje informácie o behu algoritmu: informáciu o navštívených vrcholoch a o najkratšej ceste. Túto maticu aj s dátami vykreslí na obrazovku. Výstup pripomína mapu používanú v počítačových hrách. Zvláda niekoľko ďalších operácií, ako je priblíženie a oddialenie mapy, posúvanie sa po mape a uloženie aktuálne prehliadaného úseku mapy.

A.2 Formát vstupu a výstupu

Presný formát vstupného súboru s mriežkovým grafom je popísaný v [10] a je zhodný s formátom, ktorý používa algoritmus. Znaková matica obsahuje rôzne znaky reprezentujúce rôzne herné prvky. Strom je reprezentovaný znakom "T"(tree), voda znakom "W"(water), priechodná oblasť (a teda znak, ktorý reprezentuje vrchol grafu) znakom ".", prípadne "S" (swamp).

Dátový súbor obsahuje dva riadky. Prvý riadok obsahuje medzerou oddelené čísla vrcholov, ktoré ležia na najkratšej ceste. Druhý riadok obsahuje čísla vrcholov, ktoré boli navštívené počas behu algoritmu. Vrcholy sú popísané jedným číslom tak, ako to bolo popísané v poznámke 4.

Výstup môže byť exportovaný do viacerých grafických formátov, medzi ktorými sú GIF, PNG, BMP a JPEG.

A.3 Vykreslenie znakovej matice

Znaky v matici môžu byť vykreslené dvomi spôsobmi. V takzvanom bichromatickom móde sa na vykreslenie matice použijú dve farby. Svetlejšou farbou sú vykreslené znaky reprezentujúce vrcholy matice (v hrách ide o prechodný terén), tmavšou farbou sú vykreslené znaky, ktoré nereprezentujú žiaden vrchol. Ide o stromy, vodu a podobne.

Pri plnofarebnom vykreslení sú znaky vykreslené nasledovnými farbami:

- Strom zelená.
- Voda modrá.
- Bažina a defaultná priechodná oblast papájovožltá.
- Defaultná nepriechodná oblasť sivá.

A.4 Vykreslenie dátového súboru

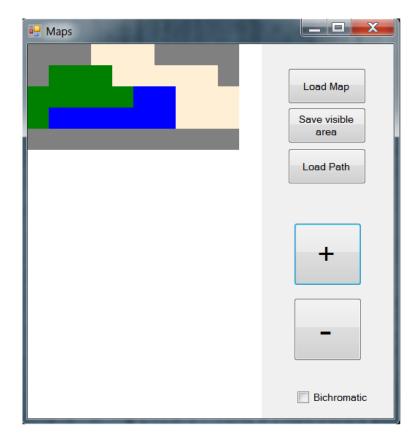
Pokiaľ bol vrchol prehľadávaný počas hľadania najkratšej cesty, jeho farba bude oranžová. Ak je dokonca súčasťou najkratšej cesty, tak bude červený.

A.5 Ukážky programu

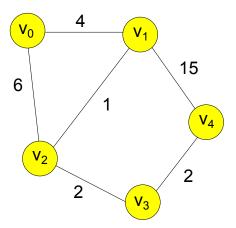
Na obrázkoch nižšie sa nachádza znaková matica veľmi malého mriežkového grafu (Obr. A.1) a ukážky z programu: screenshot programu pri načítanej znakovej matici vo farebnom móde (Obr. A.2), a ukážka výstupu programu v bichromatickom móde aj s nájdenou najkratšou cestou.

```
(a)
      @
  T
      T
          T
                             @
T
  T
      T
          T
             T
                W
                   W
T
  W
      W
         W
             W
                    W
```

Obr. A.1: Maticová reprezentácia mriežkového grafu

Obr. A.2: Screenshot programu (30x zoom)

Obr. A.3: Vyexportovaný výstup v bichromatickom móde aj s označenou najkratšou cestou a prehľadanými vrcholmi

B. T-maps — programátorská dokumentácia

B.1 Architektúra aplikácie

Architektúra programu *T-maps* je inšpirovaná konceptom MVC [12]. Model tvoria dve triedy: Map (Obr. B.1) a CachedBitmap (Obr. B.2). View a Controller sú spojené triede Form1.

Aplikácia bola navrhnutá s dôrazom na nízke systémové nároky aj pri operáciách, ako je nekonečný zoom. Ten je riešený tak, že v triede *CachedBitmap* je uložená bitmapa odpovedajúca výseku znakovej matice, ktorá sa v prípade potreby prepočíta. Rozmery tejto bitmapy odpovedajú dvojnásobku rozmerov zobrazovacieho okna aplikácie.

B.2 Kľúčové funkcie aplikácie

```
class Map
{
    char[][] data;
    char[][] map;
    public void Load(string filename);
    public void LoadData(string filename);
}
```

Obr. B.1: Kľúčové funkcie triedy Map. Obsahuje dvojrozmerné polia reprezentujúce znakovú maticu a taktiež dáta z dátového súboru

```
class CachedBitmap
{
    private Bitmap cachedBitmap;
    private bool isBichromatic;
    // dalsie premenne viazane na vlastnosti cachedBitmap

private Map map;
public void setMap(Map m);
public void DrawBitmapInto(Graphics g, Point TLPoint, Size
    ViewPortSize, int squareS, bool isBichrom, bool
    forcePrecomputing = false);

private void PrecomputeBitmap(Point TLPoint, Size
    viewPortSize);
}
```

Obr. B.2: Kľúčové funkcie triedy CachedBitmap. Obsahuje v sebe referenciu na triedu Map a úsek veľke mapy cachedBitmap. Jej hlavnou metódou je DrawBitmapInto, ktorej parametry špecifikujú úsek, ktorý sa má vykresliť. Metóda ho vykreslí pomocou grafického objektu g a v prípade nutnosti zavolá funkciu PrecomputeBitmap na predpočítanie mapy.

ASK?? mam to vsetko supnut do captionu?